

Başvuru Rehberi

Bu rehber Hayata Destek Derneği tarafından kooperatif ve sosyal girişimlere yönelik destek programının başvuru, değerlendirme, uygulama ve izleme süreçlerinin ayrıntılarını içerir.

Ne için başvurulur?

Destek programının nihai amacı geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ile yerel topluluk mensupları arasındaki sosyal teması ve etkileşimi artırmaktır. Sosyal teması ve etkileşimi artırmak için iki özel amaç belirlenmiştir:

1. **Gelir getirici faaliyeti geliştirmek:** Kooperatif ve sosyal girişiminizin gelir getirici faaliyet kapasitesini artırmak
2. **Sosyal uyumu güçlendirmek:** Kooperatif ve sosyal girişiminizdeki geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ile yerel topluluk mensupları arasındaki sosyal uyumu güçlendirmek

Kimler başvurabilir?

Bu destek programına, aşağıdaki 4 uygunluk kriterini sağlayan kooperatifler ve sosyal girişimler başvurabilir.

1. Türkiye’de Sosyal Girişimlerin Durumu (2019) raporundaki tanıma uygun bir sosyal girişim statüsünde olmak:
 - a. Vakıf ve derneklerin iktisadi işletmeleri
 - b. Kooperatifler
 - c. Sosyal etki yaratmayı amaçlayan şirketler (anonim, kolektif, limited, komandit)
2. Sosyal girişim bünyesinde, geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensuplarını üye, ortak, çalışan ya da yararlanıcı olarak bir arada bulundurmak,
3. Elde edilen kârın (pozitif gelir-gider farkının) üyelerine ya da ortaklarına dağıtılmadığını veya dağıtımın sınırlandırıldığını kanıtlamak (ticaret şirketleri için),
4. Anasözleşmesinde/tüzüğünde/esas sözleşmesinde gelir getirici bir faaliyet tanımlı bulundurmak.

Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı [raporuna](#) göre tüm sosyal girişimlerde ortak olan üç temel özellik bulunur: (1) Sosyal ya da çevresel bir probleme çözüm geliştirmek girişimin odağındadır. (2) Sürdürülebilir bir iş modeli oluşturarak ticari faaliyet ile gelir elde eder. (3) Elde edilen kâr tekrar misyona ulaşmaya yönelik faaliyetlere yatırılır.

British Council Türkiye tarafından yayınlanan “*Türkiye’de Sosyal Girişimlerin Durumu*” başlıklı [rapora](#) göre Türkiye’de “sosyal girişimler arasında, vakıf ve derneklerin iktisadi

hayatadestek

genc işi
kooperatif

İşletmeleri, sosyal kooperatifler, sosyal etki yaratmayı amaçlayan şirketler ve doğrudan sosyal girişim olarak kurulan yeni nesil şirketler” yer almaktadır.

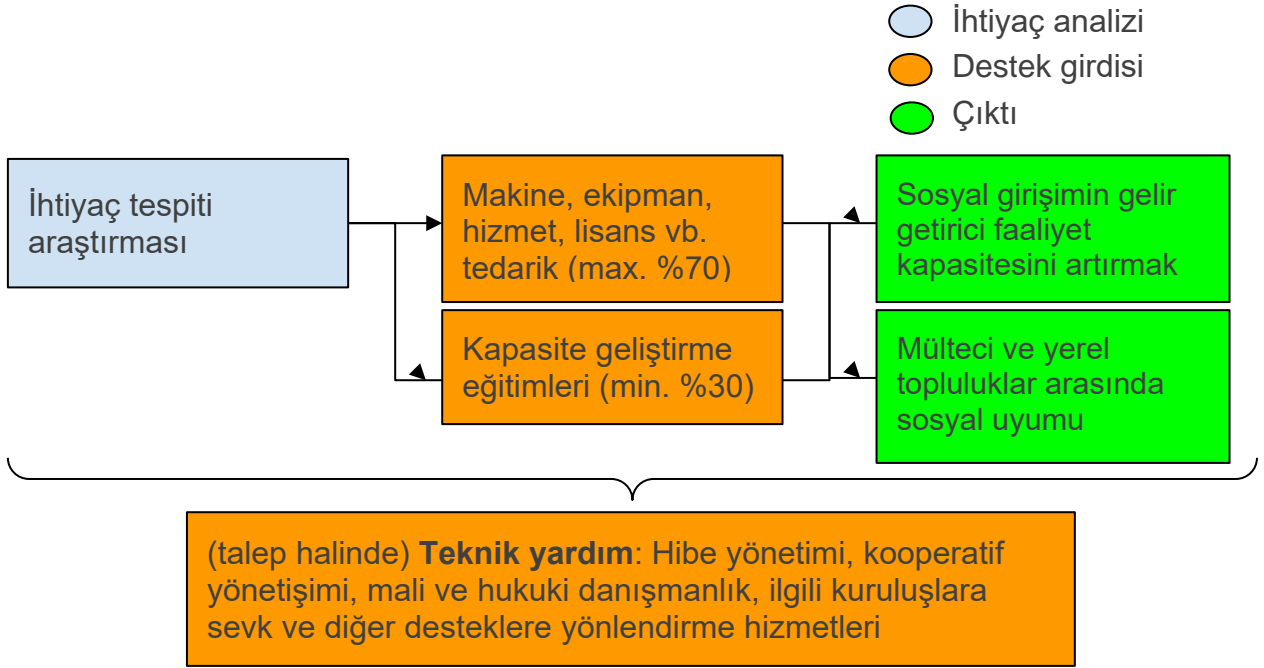
Neden kooperatifler ve sosyal girişimler?

Toplulukların üretme, sorun çözme, karar alma ve müzakere süreçlerine birlikte katılımları, toplumsal mesafeyi ve tehdit algılarını azaltmaya yardımcı olur. Bu destek programı marifetiyle, Hayata Destek Derneği sosyal etkileşimin hem sıklığını hem de kalitesini artırmayı ve mültecilerle ilgili önyargıları azaltmayı hedeflemiştir. Kooperatif ve sosyal girişimler, geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensuplarının etkileşimde olduğu geçim kaynağı araçları olduklarından desteklenmektedir.

Destek programının içeriği nedir?

Önerilen strateji kapsamında, desteklenen işletmelere ayrılan maksimum toplam bütçe 30.000 TL'dir. Bu miktarın en fazla yüzde 70'inin gelir getirici faaliyet kapasitesinin artırılması (makina, ekipman, hizmet alımı, lisans, sertifikasyon vb.), geri kalanının ise kapasite geliştirme faaliyetlerine (eğitim, sosyal uyum faaliyetleri, çalıştay vb.) ayrılması önerilmektedir. Söz konusu destek programının süresi 2021 yılı ile sınırlıdır ve bu süre içinde program tamamlanmış olacaktır. Program kapsamında yararlanıcılara doğrudan mali aktarım yapılmaksızın, yararlanıcıların tespit edilen ihtiyaçları, doğrudan mal veya hizmet sağlayıcıya ödeme yapılmak suretiyle karşılanacaktır.

İlaveten, program kapsamında desteklenen kuruluşlara destek süresi boyunca teknik danışmanlık yardımı öngörülmektedir. Teknik yardım kapsamında, işletmelere hibe yönetim süreçleri, kooperatif yönetimi, diğer destekçi kurum ve kuruluşlara yönlendirme, hukuki ve mali danışmanlık ile sertifikasyon, belgelendirme gibi kalite kontrol süreçleri hakkında yardım sunulacaktır. Teknik yardım yalnızca çevrimiçi, internet üzerinden sunulacaktır. Teknik yardım, yalnızca Hayata Destek Derneği'nin sunduğu destek ile doğrudan ilişkili soru ve yardım talepleri ile sınırlı tutulacaktır. Destek programı kapsamında, yararlanıcı kuruluşlara uzmanlar tarafından sunulacak teknik yardım süresi, yararlanıcı kuruluş başına 10 saat ile sınırlıdır.

Tablo 1. Değişim Teorisi şeması

Destek hangi harcamalar için kullanılabilir?

1. Gelir getirici faaliyet kapasitesini artırmak (toplam bütçenin en fazla %70'i olması önerilir.)
 - a. Üretime yönelik her türlü makina-ekipman ve hammadde alımı ile üretim faaliyetlerini destekleme amacına hizmet etmesi gerekçesine dayandırılan kira vb. harcamalar
 - b. Üretim faaliyetlerine yönelik eğitim ve danışmanlık da dahil olmak üzere her türlü hizmet alımı (tasarım, markalaşma, pazarlama stratejisi, satış kanallarına kayıt, iş geliştirme, lisans alımı, sertifikasyon, belgelendirme, kalite kontrol süreçleri vb.)
 - c. Üretim faaliyetlerine yönelik insan kaynağı harcamaları (değerlendirme çerçevesinde yer alan sürdürülebilirlik kriterleri göz önüne alınarak insan kaynağı desteği gerekçelendirilmelidir.)
2. Sosyal uyumu artırmak (toplam bütçenin en az %30'u olması önerilir.)

İşletmenin sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik her türlü eğitim, danışmanlık, sosyal uyumu arttırmaya dair her türlü giderler (yönetişim, karar alma, çatışma çözümü, iletişim, topluluk oluşturma, takım çalışması vb.). Kapasite geliştirme bileşeni altındaki eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin ayrıntıları, her bir kuruluş için yapılacak ihtiyaç tespiti araştırması ile gözden geçirilecektir.

İlaveten, program kapsamında desteklenen kuruluşlara talebe istinaden destek süresi boyunca, program içeriği kısmında bahsedilen teknik danışmanlık yardımı öngörülmektedir. Teknik yardım kapsamında, işletmelere hibe yönetim süreçleri, kooperatif yönetişimi, diğer

destekçi kurum ve kuruluşlara yönlendirme, hukuki ve mali danışmanlık ile sertifikasyon, belgelendirme gibi kalite kontrol süreçleri hakkında yardım sunulacaktır.

Örnek:

A kooperatifi/sosyal girişimi gelir getirici faaliyetlerine ilişkin ambalaj tasarımı, e-ticaret platformu aboneliği, bir etiketleme makinesi ve bir kalite yönetim belgesi satın almak istemektedir. Anılan ihtiyaçların toplam maliyeti 20.000 TL'dir. Gelir getirici faaliyete yönelik alımlar toplam destek miktarının %70'i olduğu için, A kuruluşu toplam (=20.000TL/0,7) 28.571 TL'lik başvuru yapabilir. Bu nedenle A kuruluşu 8.571 TL'lik destek miktarını sosyal uyumu artırmak için kapasite geliştirme eğitimlerine ayırmıştır. A kuruluşu, destek yararlanıcısı olduğu takdirde destek süresi boyunca ek olarak ihtiyaç durumunda teknik danışmanlık yardımından istifade edecektir.

Nasıl başvurulur?

Destek programına yalnızca çevrimiçi başvuru formu aracılığıyla başvurulur. Son başvuru tarihi **13 Nisan 2021 saat 17:00**'dir.

Başvurular nasıl değerlendirilir?

Sunulan tüm başvurular aşağıdaki aşama ve kriterlere göre değerlendirilecektir.

Başvuru değerlendirilmesi sonucunda başvurunun belirtilen uygunluk kriterlerini sağlamadığı tespit edilirse, başvuru bu sebepten dolayı reddedilecektir.

Değerlendirme kriterleri bölümlere ve alt bölümlere ayrılmıştır. Her alt bölüme aşağıdaki esaslara göre 1 ile 10 arasında bir puan verilecektir: 1=çok zayıf, 10=çok iyi.

Değerlendirme aşamasından sonra sunulan bilgilerin teyidi amacıyla başvuru sahipleriyle mülakatlar yapılacaktır.

	Değerlendirme Başlıkları	Puan
1	Başvurunun İlgililiği	85
1.1	Başvuru, projenin hedefleri ve öncelikleri ile ne kadar ilgilidir?	
1.1.1	<i>İlgili taraflar (nihai yararlanıcılar, hedef gruplar) ne kadar açıkça tanımlanmış? İlgili tarafların ihtiyaçları net bir şekilde belirlenmiş mi ve başvuru gereksinimleri uygun biçimde ele alıyor mu?</i>	10
1.1.2	<i>Başvuru kabul edildiği takdirde (uzun vadede) projenin amaçlarına ulaşmasına katkıda bulunacak mı?</i>	10
1.2	Başvuran kuruluş, Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine katkı sağlıyor mu?	
1.2.1	<i>Başvuran kuruluşun Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini sağlama yönünden, kadının ekonomik yaşama katılımını eşitlikçi bakış açısıyla ele alan faaliyetleri var mı?</i>	10

1.2.2	<i>Kadının bakım yükünü azaltarak ekonomik ve sosyal yaşama katılımını güçlendirmeye yönelik hedefler var mı?</i>	10
1.2.3	<i>Başvuran kuruluşun yönetim veya denetim organlarında adil toplumsal cinsiyet temsili gözetilmiş mi?</i>	10
1.3	<i>Başvuran kuruluş pandemiden özellikle etkilenmiş toplumsal kesimlere yönelik bir faaliyet yürütüyor mu?</i>	
1.3.1.	<i>Başvuran kuruluş, ne eğitimde ne istihdamdaki gençler, engelli/engellenmiş gruplar, kent çeperinde yerleşik gruplar, yerinden edilmiş topluluklar, ücretsiz ev emekçilerine yönelik sosyal fayda sağlıyor mu?</i>	5
1.4	<i>Başvuran kuruluş geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensupları için fırsat eşitliğine katkı sağlıyor mu?</i>	
1.4.1	<i>Başvuran kuruluşun geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensuplarının geçim kaynaklarına erişmesini sağlayan faaliyetleri var mı?</i>	10
1.4.2	<i>Başvuran kuruluş geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensupları arasında sosyal uyum faaliyetleri uyguluyor mu?</i>	10
1.4.3	<i>Başvuran kuruluş, bir proje kapsamında kurulmuş ise sosyal girişimin hedef kitlesi/yararlanıcısı yönetim ve denetim organlarında resmen temsil ediliyor mu?</i>	10
2	Mali ve Operasyonel Kapasite	35
2.1	<i>Başvuru sahibi, başvuru sonrası uygulamayı yönetecek yeterli insan kaynağına sahip mi?</i>	10
2.2	<i>Başvuru sahibi farklı fon kaynaklarından destek alıyor mu? (Hiçbir fon kaynağından destek almayan başvuru sahipleri bu bölümden tam puan alacaklardır.)</i>	10
2.3	<i>Başvuru sahibi ekipman veya eğitim alabilecek mali kapasiteye sahip mi? (Değerlendirmede başvuru sahibinin 2020 yılına ait yıllık "net satışı" göz önünde bulundurulacaktır.) Net satış, kuruluşun gelir tablosunda bulunur ve kuruluşun muhasebecisinden temin edilebilir.</i>	10
2.4.	<i>Başvuru sahibi kuruluşta ortak, üye, yararlanıcı, müstakbel ortak mahiyetinde faal bulunan kişiler arasında mülteci (uluslararası koruma veya geçici koruma) ve yerel topluluk mensubiyeti dengesi var mı? (%50-%50 sayı dengesi en yüksek (5) puan alır)</i>	5
3	Sürdürülebilirlik	40
3.1	<i>Başvurunun uygulama süreci tamamlandıktan sonra, başvuru sahibinin</i>	10

	<i>çalışmalara devam edeceğine ve başvuru kapsamında alınan ekipman ve malzemelerin tekrar kullanılacağına dair bir planı var mı?</i>	
3.2	<i>Başvurunun uygulama süreci tamamlandıktan sonra, başvuru sahibinin insan kaynağı kapasitesini (Geçici koruma veya uluslararası koruma altındaki mülteciler ve yerel topluluk mensupları ile) artırma hedefi bulunuyor mu?</i>	10
3.3	<i>Başvurunun uygulama süreci tamamlandıktan sonra başvuru sahibi faaliyetlerine yeni ve sürdürülebilir bir gelir getirici faaliyet eklemeyi hedefliyor mu?</i>	10
3.4	<i>Başvuru sahibi, gelir getirici faaliyetlerinde iklim değişikliğine duyarlı tedbirleri uyguluyor mu?</i>	10
4	İşbirliği yapılan kuruluşlar	20
4.1	<i>Başvuru sahibi, yerel ve uluslararası kuruluşlarla etkin işbirlikleri yapıyor mu?</i>	10
4.2	<i>Başvuru sahibi, uygunluk kriterlerinde yer alan ve sosyal girişim tanımına uyan işletmelere, ticari ilişkilerinde öncelik sağlıyor mu?</i>	10
	TOPLAM	180

Değerlendirme ne zaman sonlanır?

Başvuru formu son başvuru tarihi olan 13 Nisan 2021 tarihinden itibaren değerlendirilecek ve en geç 3 Mayıs tarihinde olumlu ve olumsuz başvurular değerlendirme tablosundan alınan puanlar ile beraber tüm başvuruculara iletilecektir.

Başvurular onaylandıktan sonra ne olur?

Başvuruları onaylanan kuruluşlar ile bir yararlanıcı sözleşmesi imzalanacak ve ardından ihtiyaç tespiti araştırması icra edilecektir.

Nasıl bilgi alınır?

Başvuru sürecine ilişkin her türlü sorunuzu eguneri@hayatadestek.org adresine gönderebilirsiniz. Hayata Destek Derneği gelen tüm soruları **11 Nisan 2021** tarihine dek toplayacak ve tüm soruları yanıtları ile birlikte **12 Nisan 2021** tarihinde web adresinde yayınlayacaktır.